

Denizlerimizin Faunası ve Florası

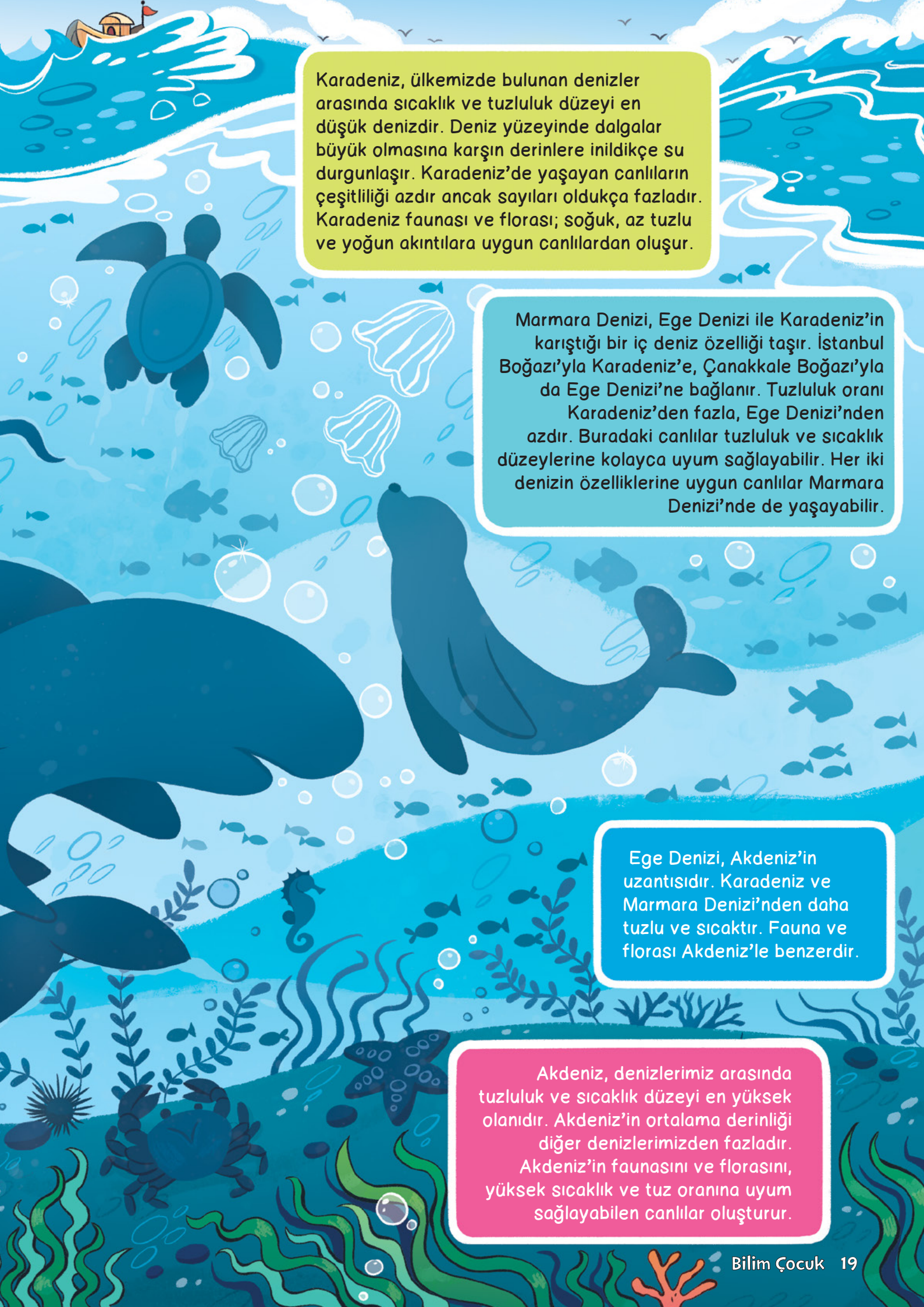
Kiminiz bir deniz kenarına gitmiş ve kumlarla oynamış, belki denize girmiş ya da yalnızca kenardan bakmış, kiminiz de denizlerle ilgili belgeseller izlemiş olabilirsiniz. Belki bir su altı araştırma aracıyla derinliklere dalıp rengârenk balıkları görme hayali bile kurmuşsunuzdur. Birazdan okuyacağınız yazımızda sizlere ülkemizin denizlerini ve buralarda yaşayan bazı canlıları tanıtacağız. Buralardaki canlı çeşitliliğini gördüğünüzde şaşırabilirsiniz. Bu maceraya bizimle birlikte atılmaya var mısınız?

Dünya yüzeyinin yaklaşık yüzde 70'ini kaplayan denizler yeryüzünün en büyük ekosistemine ev sahipliği yapar. Bu ekosistemde tanımlanmış 240.000'in üzerinde canlı türü bulunur. Bu türler, denizlerin faunasını ve florasını oluşturur.

Sınırları belirlenmiş bir bölgede yaşayan hayvanların tümüne fauna, bitkilerin tümüneyse flora adı verilir.

Canlı ve cansız bileşenlerin karşılıklı etkileşimde olduğu, sürekli devam eden sistemlere ekosistem denir.

Çoğunuzun bildiği gibi ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrili. Bu denizlerin hepsinin farklı özellikleri var. Su sıcaklığı, tuzluluk oranı, derinlik, ışık yoğunluğu, akıntılar ve kirlilik oranı gibi farklar nedeniyle denizlerde yaşayan canlılarda da farklılıklar görülebiliyor. Diğer canlılar gibi deniz canlıları da yaşadıkları ortamla uyumlu özelliklere sahiptir. Örneğin sıcak sularda yaşayan bir canlının soğuk sularda yaşama olasılığı düşüktür. Haydi gelin; Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Marmara denizlerinin özelliklerini ve buralarda yaşayan farklı deniz canlılarını birlikte inceleyelim.

Karadeniz, ülkemizde bulunan denizler arasında sıcaklık ve tuzluluk düzeyi en düşük denizdir. Deniz yüzeyinde dalgalar büyük olmasına karşın derinlere inildikçe su durgunlaşır. Karadeniz’de yaşayan canlıların çeşitliliği azdır ancak sayıları oldukça fazladır. Karadeniz faunası ve florası; soğuk, az tuzlu ve yoğun akıntılara uygun canlılardan oluşur.

Marmara Denizi, Ege Denizi ile Karadeniz’in karıştığı bir iç deniz özelliği taşır. İstanbul Boğazı’yla Karadeniz’e, Çanakkale Boğazı’yla da Ege Denizi’ne bağlanır. Tuzluluk oranı Karadeniz’den fazla, Ege Denizi’nden azdır. Buradaki canlılar tuzluluk ve sıcaklık düzeylerine kolayca uyum sağlayabilir. Her iki denizin özelliklerine uygun canlılar Marmara Denizi’nde de yaşayabilir.

Ege Denizi, Akdeniz’in uzantısıdır. Karadeniz ve Marmara Denizi’nden daha tuzlu ve sıcaktır. Fauna ve florası Akdeniz’le benzerdir.

Akdeniz, denizlerimiz arasında tuzluluk ve sıcaklık düzeyi en yüksek olanıdır. Akdeniz’in ortalama derinliği diğer denizlerimizden fazladır. Akdeniz’in faunasını ve florasını, yüksek sıcaklık ve tuz oranına uyum sağlayabilen canlılar oluşturur.

Sıra geldi ülkemizdeki denizlerde yaşayan bazı deniz canlılarını daha yakından tanımaya!

Bu sevimli pembe sünger, denizlerimizde yaşayan pek çok süngerden yalnızca biri. Pembe sünger, birbirine bağlı silindirlere oluşan bir deniz hayvanıdır. Silindirlerin yüksekliği genellikle 10 santimetredir. Akdeniz, Ege ve Marmara denizlerinde, kayalık alanlarda yaşar. Suyu süzerek sudaki mikroorganizmalarla beslenir.

Bu fotoğrafta gördüğümüz bir denizkestanesi. Genellikle yeşil ya da kahverengi renkte olur ve vücudunun çapı yaklaşık 6 santimetredir. İnce ve sivri dikenleri 3 santimetreye kadar uzayabilir. Akdeniz'de, Marmara ve Ege denizlerinde; kayalık alanlarda, mercanlarda ve kabuklu deniz canlılarının üzerinde yaşar. Deniz algleriyle beslenir.

Bir hayvanın ışık üretebilmesi sizce de çok ilginç değil mi? Taraklı denizanası, fosforlu yeşil renkte ışık oluşturabilen bir canlı. Yapısında bulunan bazı kimyasalların etkileşimiyle ışık üretir. Marmara Denizi, Akdeniz ve Karadeniz'de, su yüzeyine yakın bölgelerde yaşar.

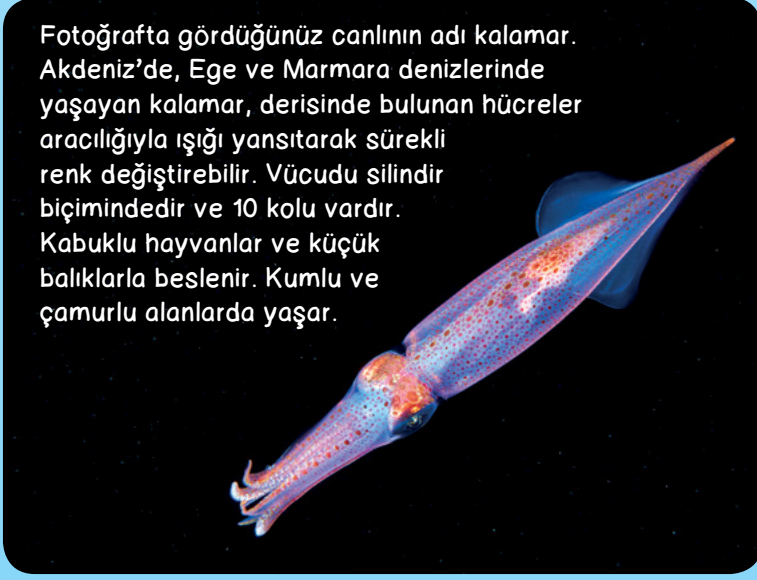

Denizgülü mercanı, her ne kadar adında gül sözcüğü bulunsada bir deniz hayvanı. Ülkemizdeki tüm denizlerde görülür; kırmızı, turuncu, kahverengi ve yeşil gibi renklerde olabilir. Sert zeminli yerlere tutunarak yaşamını sürdürür. Üst tarafındaki dokunaçları tehlike anında içe doğru kıvrılır. Suyun derin olmadığı yerlerdeki kayalıklarda yaşar.

Bir bitkiye benzeyen tüplü kurt, yumuşak yapılı ve 40 santimetreye kadar uzayabilen deniz canlısıdır. Genellikle sarımsı renkte olur ve üzerinde beyaz, siyah çizgiler bulunur. Sudaki mikroskobik deniz canlılarıyla beslenir. Tehlike anında, ucundaki tüpe benzeyen yapıyı tüpün içine doğru çeker. Kayalıklar gibi sert zeminlerde ya da kumlu, çamurlu yerlerde yaşar. Akdeniz'de, Marmara ve Ege denizlerinde bulunur.

Fotoğrafta gördüğünüz canlının adı kalamar. Akdeniz’de, Ege ve Marmara denizlerinde yaşayan kalamar, derisinde bulunan hücreler aracılığıyla ışığı yansıtarak sürekli renk değiştirebilir. Vücudu silindirik biçimindedir ve 10 kolu vardır. Kabuklu hayvanlar ve küçük balıklarla beslenir. Kumlu ve çamurlu alanlarda yaşar.

İşte bir tür yengeç olan pavurya! Genellikle kahverengi ya da yeşilimsi renkte olur ve vücudunun üstünde kıl benzeri yapılar bulunur. Altıgene benzer gövdesi ve biri diğerinden daha uzun iki kıscacı vardır. Tüm denizlerimizde bulunan pavurya, genellikle siğ kayalık alanlarda yaşar. Küçük omurgasız deniz canlılarıyla beslenir.

Kuzey Atlantik denizyıldızı; Karadeniz’de, Marmara ve Ege denizlerinde yaşar. Yumuşak ve esnek yapılıdır, üzerinde çok sayıda diken bulunur. Siğ sularda, kumlu ve çamurlu zeminlerde ya da kayalıklarda yaşar.

Saydam görünümlü bu canlının adı tulumlu hayvan. Akdeniz ve Ege Denizi’nde bulunur. Sert bir zemin bulup yapışana kadar yaşamını tek başına, suyun içinde süzülerek sürdürür. Ardından gruplar hâlinde ve sert kayalıklara yapışık olarak yaşar. Suyu süzerek mikroskobik canlılarla beslenir.

Caretta caretta adıyla bilinen iri başlı deniz kaplumbağası, Akdeniz’de, Ege ve Marmara denizlerinde yaşar. Boyu 1 metreye, kütlesi 450 kilograma kadar ulaşabilir. Yuvasını sahil şeridinde yakın, kolay kazabileceği kumsallara yapar ve bu yuvalarda yumurtalarını saklar. Balıklar ve yumuşakçalarla beslenir.

Uzun bıyıkları ve siyah gözleriyle sevimli Akdeniz fokü! Deniz memelilerinden olan bu fok; Akdeniz'de, Ege ve Marmara denizlerinde yaşar. Boyu 3 metreye ulaşabilir ve deniz hayvanlarıyla beslenir. Zamanla soylarının tükenme riski arttığı için koruma altına alınmış bir türdür.

Denizatlarının da balık olduğunu biliyor muydunuz? Fotoğrafını gördüğünüz kısa burunlu denizati, tüm denizlerimizde bulunur. Genellikle kahverengi olur ve karnındaki keseler sayesinde dik durabilir. Küçük deniz canlılarıyla beslenir ve deniz çayırlarının olduğu yerlerde yaşar.

Görünümüyle diğer balıklardan oldukça farklı olan mavi vatoz, Akdeniz'de yaşar. Sırtı kahverengi ve alt tarafı beyaz olur. Uzun sivri bir kuyruğu vardır. Küçük omurgasız deniz canlılarıyla beslenir. Kumlu ve çamurlu sığ yerlerde, 110 metreye kadar olan derinliklerde görülebilir.

Görünümüyle, bildiğimiz marula ne kadar da benziyor! Deniz marulu, kıyılardaki kayalıklar ve taşlı yerlerde yaşar. Tüm denizlerimizde bulunur.

Hiç denizde yüzerken ayağınıza bir bitki değdiğini hissettiğiniz oldu mu? İşte deniz çayırları onlardan biri belki de. Yeşil renkte, ince uzun şerit gibi yapısı olan deniz çayırları 120 santimetreye kadar uzayabilir. Derin ve soğuk olmayan sularda yaşar. Pek çok canlı için yaşam alanı oluşturur ve çok fazla oksijen üretir. Akdeniz ve Ege'de, Marmara Denizi'nin bir bölümünde yaşar.

Kum köpek balığının boyu 3 metreye ve kütlesi 120 kilograma kadar ulaşabilir. Akdeniz'de ve Ege Denizi'nde yaşar. İki üçgen biçimli sırt yüzgeci, belirgin özelliğidir.

Kokuyu ve elektriksel alanları algılayabilme yeteneği oldukça gelişmiştir. Bu yetenekleri sayesinde besinlerini kolayca bulabilir. Sığ ve çamurlu zeminlerin olduğu yerlerde yaşar.